

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	66
Land:	Aserbajdsjan
Kilde:	Det svenske Regeringskansliet, Utrikesdepartementet
Titel:	"Mänskliga rättigheter i Azerbajdzjan 2007"
Udgivet:	27. marts 2008
Optaget på baggrundsmaterialet:	15. april 2008

Utrikesdepartementet

Mänskliga rättigheter i Azerbajdzjan 2007

ALLMÄNT

1. Sammanfattning av läget för de mänskliga rättigheterna

Läget för de mänskliga rättigheterna har generellt inte förbättrats under 2007, trots att framsteg gjorts på vissa områden. I andra avseenden har läget försämrats.

Tortyr förekommer fortfarande. Misshandel med dödlig utgång har konstaterats i några fall. Polisbrutalitet och godtyckliga arresteringar är inte ovanliga. Antalet politiska fångar har visserligen minskat under senare år men beräknas fortfarande uppgå till omkr. 80, varav ett tjugotal tillkommit under tiden 2005-2007.

Rättsväsendet är inte oberoende av den verkställande makten. Myndigheterna har emellertid gjort betydande ansträngningar för att reformera domstolsväsendet. En rättsakademi har inrättats och antalet utexaminerade domare har ökat.

Inskränkningar i yttrande-, press-, förenings- och mötesfriheten har blivit vanligare under senaste år. Myndigheterna tycks frukta smittorisken från "färgade" revolutioner à la Georgien och Ukraina och förefaller ha beslutat sig för inskränkningar av det civila samhällets förutsättningar att utvecklas fritt. Särskilt församlings- och yttrandefriheten har beskurets, och journalister har i tidigare okänd omfattning utsatts för hot, misshandel och mord. Antalet journalister som åtalats för ärekränkning steg kraftigt under 2007. Självcensuren är utbredd.

Trots stora oljerikedomar och hög ekonomisk tillväxt har man inte lyckats fördela intäkterna på ett sätt som kommer merparten av befolkningen till godo. Hög arbetslöshet och utbredd fattigdom är fortsatt ett problem. Korruptionen i landet är omfattande, vilket präglar hela samhället.

Ingen lösning på konflikten med Armenien om Nagorno-Karabach har kunnat nås. Internflyktingarnas situation är fortfarande svår.

Möjligheten för oberoende frivilligorganisationer att bedriva sin verksamhet har ibland försvårats av myndigheterna. En del människorättsaktivister har utsatts för förtalskampanjer, trakasserier, misshandel eller godtyckliga frihetsberövanden.

2. Ratifikationsläget beträffande de mest centrala konventionerna om mänskliga rättigheter samt rapportering till FN:s konventionskommittéer

Azerbajdzjan invaldes i maj 2006 i FN:s nybildade råd för mänskliga rättigheter (*Human Rights Council*). Med deltagandet i detta råd följer särskilda förpliktelser när det gäller iakttagandet av mänskliga rättigheter, förpliktelser som Azerbajdzjan också uttryckligen åtagit sig att följa.

Azerbajdzjan har anslutit sig till följande konventioner:

- Konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter, *International Covenant on Civil and Political Rights (ICCPR)*, samt de fakultativa protokollen om enskild klagorätt och avskaffandet av dödsstraffet
- Konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter, *International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (ICESCR)*
- Konventionen om avskaffandet av alla former av rasdiskriminering, *Convention on the Elimination of all forms of Racial Discrimination (CERD)*
- Konventionen om avskaffandet av alla former av diskriminering mot kvinnor, *Convention on the Elimination of all forms of Discrimination Against Women (CEDAW)*
- Konventionen mot tortyr, *Convention against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment (CAT)*
- Konventionen om barnets rättigheter, *Convention on the Rights of the Child (CRC)* samt de två tillhörande protokollen om barn i väpnade konflikter och om handel med barn
- Flyktingkonventionen, *Convention related to the Status of Refugees*, samt det tillhörande protokollet från 1967
- Den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen).

MEDBORGERLIGA OCH POLITISKA RÄTTIGHETER

3. Respekt för rätten till liv, kroppslig integritet och förbud mot tortyr

Rätten att hålla personer häktade före rättegång överskrids ofta med flera månader.

Förhållandena i fängelserna är undermåliga, för att inte säga livshotande, och resulterar bland annat i spridning av tuberkulos och andra infektionssjukdomar. Oftast ankommer det på den dömdes familj att svara för mat och medicin. Själv mord bland fångar är vanligt förekommande. Ombudsmannen har dock kunnat besöka några fängelser och häkteslokaler och har upprättat en "hotline" för klagomål.

Trots förbud i lagstiftningen förekommer tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling av fängslade personer, ofta i syfte att få fram ett erkännande (elchocker, våldtäkter och dylikt). Flera fall av polisbrutalitet

rapporterat ha haft dödlig utgång. Under 2006 dog minst två personer i häkte. I november 2007 avled under oklara omständigheter en kvinnlig oppositionspolitiker några veckor efter det att hon arresterats för andra gången. Enligt Azerbajdzjans sammanslutning för människorättsorganisationer dör det någon på grund av misshandel på polisstationer eller fängelser nästan varje månad.

4. Dödsstraff

Dödsstraffet avskaffades år 1998. Den sista avrättningen ägde rum 1992. Azerbajdzjan har dock inte undertecknat Europakonventionens protokoll nummer 13 om avskaffande av dödsstraff under alla omständigheter.

Myndigheterna i Nagorno-Karabach antog 2003 den armeniska brottsbalken och avskaffade därmed dödsstraffet. Inga avrättningar hade då ägt rum sedan 1997.

5. Rätten till frihet och personlig säkerhet

Godtyckliga frihetsberövanden förekommer. Detta har bland annat drabbat medlemmar av oppositionspartier. Inför parlamentsvalen hösten 2005 arresterades ledaren för Yeni Fikir (Nytt tänkande), en ungdomsorganisation med band till oppositionen, för att ha försökt omstörta regeringen. Även andra medlemmar av Yeni Fikir anhölls och utsattes för hot eller misshandel. Vidare arresterades eller avskedades ett antal högt uppsatta ämbetsmän, inklusive några ministrar, anklagade för att ha förberett en statskupp. Flera av dem fängslades. De bekännelser som vissa av dem gjorde misstänks ha framtvingats med våld.

I några fall under de senaste åren har olikstämmande dömts till långa fängelsestraff för narkotikabrott, när det i själva verket förhållit sig så att narkotikan placerats ut utan de anklagades vetskap för att få en anledning att anhålla dem.

Även om en rad politiska fångar benådats genom presidentdekret under senare år återstår ett antal fångar. De som frisläppts hindras ofta från att ägna sig åt politiska aktiviteter. Drygt ett tjugotal politiska fångar beräknas ha tillkommit under 2005-2007, varav hälften journalister. Sammanlagt uppskattas omkring 80 politiska fångar för närvarande finnas i landet. I december 2007 vädjade Azerbajdzjans sammanslutning för mänskliga rättigheter återigen till Europarådets parlamentariska församling att återinrätta befattningen som särskild rapportör avseende politiska fångar.

Frihet att resa in eller ut ur landet råder. Begränsat utresetillstånd gäller militärer som anses ha kännedom om statshemligheter. Vissa restriktioner gäller för internflyktingars val av bosättningsort.

6. Rättssäkerhet och rättsstatsprincipen

Rättssäkerheten är mycket bristfällig och präglas fortfarande i mångt och mycket av arvet från sovjettiden. Domstolsväsendet kan inte betraktas som oberoende av den verkställande makten, och rätten till en rättvis rättegång är ofta en illusion. Rättsystemet lider också av underbemanning, ineffektivitet

och utbredd korruption, och det kan inte sägas råda likhet inför lagen. Mutor accepteras allmänt.

De azeriska myndigheterna har vidtagit flera åtgärder under senare år för att reformera domstolsväsendet. En rättsakademi har inrättats. Under Europarådets överinseende pågår nyrekrytering av domare, och antalet utexaminerade domare har ökat. Tillgången på oberoende försvarsadvokater är emellertid fortfarande helt otillräcklig.

År 2002 utnämndes en ombudsman vars uppgifter motsvarar en svensk justitieombudsmans. Hennes verksamhet har emellertid kritiserats för att vara föga effektiv och otillräckligt oberoende av den verkställande makten.

7. Straffrihet

Underlåtenhet från statens sida att beivra och bestraffa myndighetsutövare som utövat tortyr kännetecknar azeriska maktbärare. Detsamma kan sägas beträffande den omfattande korruptionen. Regeringen ser mellan fingrarna på polisens våldsanvändning för att förhindra oliktkänkande att verka i samhället. Även i det militära råder i stor utsträckning straffrihet för övergrepp.

8. Yttrande-, tryck-, mötes-, förenings- och religionsfrihet m.m.

Grundlagen föreskriver yttrande- och pressfrihet och förbjuder uttryckligen censur. Myndigheterna använder emellertid en rad metoder för att förhindra fri debatt och kritiska röster. Tidningarna är beroende av staten för tryckning och distribution. Regimkritiska journalister kan berövas sin lön. Företag som annonserar i oppositionsvänliga tidningar råkar i svårigheter. Journalister oskadliggörs genom ärekränkingsmål. Inför risken av en förtalsprocess iakttar många tidningar självcensur. Azerbajdzjans advokatsamfund har beräknat att antalet journalister som ställdes inför rätta i ärekränkingsmål under 2007 var tio gånger fler än under 2005.

Hot, misshandel och trakasserier mot journalister ökade i omfattning inför parlamentsvalet i november 2005 och har fortsatt sedan dess. En veritabel våldsvåg mot journalister inträffade under 2006. I januari 2007 förklarade de azeriska maktbärarna att kontrollen över radio och tv skulle skärpas ytterligare. I februari 2007 uttryckte *Human Rights Watch* sin djupa oro över ”det snabbt försämrade läget för oberoende massmedia i Azerbajdzjan”.

Minst åtta journalister sitter för närvarande fängslade. En av dem, Eynulla Fatullayev, chefredaktör för landets två största oppositionella tidningar, dömdes i oktober 2007 till 8½ års fängelse för terrorism. Tidningarna hade stängts dessförinnan, sedan personalen vräkts och datorutrustningen konfiskerats.

Den enda någorlunda objektiva, oberoende tv-kanalen, ANS, stängdes i november 2006 men öppnades åter efter kraftiga internationella påtryckningar. Svårigheterna att få sändningstillståndet förnyat under 2007 har emellertid lett till ökad självcensur. Tv-sändningar från Turkiet och Ryssland förbjöds under 2007.

Enligt den senaste rangordning som *Reporters sans frontières* publicerat ligger Azerbajdzjan nu på 139:e plats bland världens länder när det gäller mediefrihet, mellan Swaziland och Sudan.

Demonstrationer som organiserats av oppositionen har skingrats, och demonstranter har arresterats, fängslats eller bötesbelagts utan rättegång. I samband med parlamentsvalet i november 2005 gick polisen vid flera tillfällen till attack mot demonstranterna och slog dem i vissa fall medvetet. Sedan dess har, med få undantag, alla ansökningar från oppositionen om att få arrangera demonstrationer eller offentliga möten avslagits. Flera protestmöten mot myndigheternas inskränkningar av yttrandefriheten förhindrades av polisen under 2007.

Försvarare av mänskliga rättigheter och journalister har attackerats i media. Ett antal personer sitter fängslade på grund av sina politiska åsikter. De fängslade oppositionsledare som frigetts har förbjudits att delta i det politiska livet. Flera oppositionspolitiker har lämnat landet och vågar inte återvända på grund av risken för repressalier.

Religiösa samfund måste registreras, vilket ibland förvägras vissa protestantiska samfund. Muslimska församlingar måste underordna sig den officiella föreningen för Kaukasusmuslimer. Muslimska ledare från Iran och andra länder som vägrat inordna sig har förbjudits verka i landet, likaså vissa muslimska hjälporganisationer som anklagats för samröre med terrorister.

Religiösa sammankomster organiserade av Jehovas Vittnen har upplösts och deltagande utlänningar förvisats ur landet. Utlänningar tillåts inte missionera. Tillstånd krävs för att importera religiös litteratur. Politiska partier får inte engagera sig i religiösa frågor, och religiösa ledare får inte inneha politiska befattningar.

9. De politiska rättigheterna och de politiska institutionerna

Den politiska makten är till stor del koncentrerad hos presidenten. Det råder stark ojämvt mellan president och parlament, eftersom presidentämbetets makt inte balanseras av parlamentet i den utsträckning som förutses av grundlagen. I själva verket påminner förhållandena snarast om medeltida halvfeodala klansamhällen med strängt hierarkisk och patriarkal struktur. Regimen är auktoritär till sin natur, och någon opposition tolereras knappast.

Det finns emellertid ett stort antal registrerade partier i landet. Oppositionen är dock svag och splittrad. Den är inte alltid heller oberoende av presidenten. Inte sällan kandiderar enskilda personer till parlamentet för att komma i åtnjutande av den immunitet som tillkommer parlamentsledamöter. Konstruktivt samarbete mellan majoritet och opposition i parlamentet saknas.

Efter den orangea revolutionen i Ukraina och rosornas revolution i Georgien fruktar nuvarande regim att även det azerbajdzjanska samhället skall smittas av liknande demokratiserings- och frihetssträvanden. Ledarna för ungdomsrörelsen Yeni Fikir (se avsnitt 5 ovan) dömdes i juli 2006 i en skenrättegång till fängelsestraff på mellan fyra och sju år. De hårda domarna skall med all sannolikhet uppfattas som en varning mot politiskt engagemang.

Lokalt finns parallella maktstrukturer av dels politiska ledare som utses av presidenten, dels lokalt valda ledare. Framstegen när det gäller att utveckla lokalt självbestämmande har emellertid varit ytterst begränsade. Finansiella medel och verkligt ansvar har ännu inte i någon större utsträckning överförts till lokala myndigheter.

Parlamentsvalet i november 2005 kännetecknades av utbrett valfusk. Bland annat noterade de internationella valobservatörerna (OSSE, Europarådet, EU-parlamentet och NATO:s parlamentarikerförsamling) bristande möjligheter för oppositionen att genomföra valkampanjen på lika villkor, övervikt av regeringstroga personer i valkommissionerna, trakasserier gentemot nationella valobservatörer, i förväg ifyllda valsedlar och bristande överensstämmelse mellan avgivna röster och röstresultat. Observatörerna välkomnade de förbättringar av procedurerna som genomfördes inför valet, såsom färgning av röstandes finger i syfte att förhindra att någon röstade mer än en gång. Åtgärderna var dock otillräckliga. Presidenten har medgivit att vissa oegentligheter förekom och har beordrat att dessa skall utredas. Resultaten i flera valdistrikt har annullerats och ansvariga har avskedats och i vissa fall ställts inför rätta. Myndigheterna instämde dock inte i observatörernas slutsats att valet generellt inte levde upp till internationella normer. Inte heller de lokalval som hållits under 2006 bedöms ha gått rätt till i alla avseenden, även om framsteg gjorts på vissa områden.

Kvinnor har i princip samma rätt till valdeltagande och valbarhet som män. I praktiken är de dock underrepresenterade i båda dessa grupper. Mindre än 15 procent av parlamentets 125 ledamöter är kvinnor. Kvinnorepresentationen i regeringen uppgår till 5 procent.

EKONOMISKA, SOCIALA OCH KULTURELLA RÄTTIGHETER

10. Rätten till arbete och relaterade frågor

Arbetslösheten är hög, men tillförlitliga siffror saknas. Ett stort antal azerbajdzjaner bor och arbetar i utlandet, främst i Ryssland. Överföringarna därifrån innebär ett betydande tillskott till den azeriska ekonomin.

Enligt författningen har arbetstagare rätt att vara medlem av fackförening och att strejka. Restriktioner råder dock för vissa statligt anställda. I praktiken är huvuddelen av fackföreningarna staten närstående.

11. Rätten till bästa uppnåeliga hälsa

Hälsosektorn tar endast omkring en procent av landets BNP i anspråk. Trots att hälsovården i princip skall vara fri förekommer i hög utsträckning informell avgiftsbeläggning med konsekvenser för de fattigaste. Lönerna i hälsosektorn är låga, läkarbristen är stor och mediciner och annan utrustning, som patienterna själva får tillhandahålla, är kostsam.

12. Rätten till utbildning

Skolan är obligatorisk till 17 års ålder men tillgången på utbildning är idag sämre än vad som var fallet vid republikens grundande. Likväl är läskunnigheten förhållandevis hög. Lärarlönerna är låga och eleverna själva svarar för vissa skolutgifter som böcker, papper, etcetera vilket medför svårigheter för de fattiga att sända sina barn till skolan.

13. Rätten till en tillfredsställande levnadsstandard

Trots den starka tillväxten i landet på grund av exploateringen av gas och olja är levnadsstandarden i Azerbajdzjan långt ifrån tillfredsställande för en stor del av befolkningen. Landet placerade sig 2007 som nummer 98 (av 177) på FN:s fattigdomsindex, Human Development Index., i samma kategori som Georgien och Sri Lanka. Fattigdomen har visserligen minskat på senare år, men fortfarande lever en tredjedel av befolkningen under fattigdomsgränsen.

OLIKA GRUPPERS ÅTNJUTANDE AV DE MÄNSKLIGA RÄTTIGHETERNA

14. Kvinnors rättigheter

Författningen stadgar att män och kvinnor skall åtnjuta lika rättigheter. Likväl lägger kulturella traditioner band på kvinnors möjligheter att i full utsträckning verka i samhällslivet. Inkomstklyftorna mellan kvinnor och män är stora. Få kvinnor uppnår ledande ställningar, och de flesta kvinnor känner inte till sina rättigheter. Kvinnors möjligheter till legalt skydd är begränsade när de utsatts för våld i hemmet. Det flesta anser att sådant våld är en familjeangelägenhet. Polisvåld mot kvinnor i demonstrationer och liknande uppfattas av somliga som ett särskilt problem.

Handeln med kvinnor och flickor från, till och via Azerbajdzjan är omfattande och har lett till antagandet av en nationell handlingsplan och en ny brottslagstiftning vad gäller människohandel. Lagstiftningen utarbetades i samarbete med IOM, OSSE och USA. Ett första skyddat boende för kvinnor har tagits i bruk.

15. Barnets rättigheter

Våld mot barn är, allmänt sett, sällsynt i det azeriska samhället och straffrätten föreskriver stränga påföljder för övergrepp mot barn. Åldersgränsen för deltagande i de militära styrkorna är 18 år. Gatubarn liksom barnarbete förekommer dock, och i större städer är det inte ovanligt med tiggande barn på gatorna. Speciellt för flyktningbarn är förhållandena svåra. Den legala åldersgränsen för att få utföra arbete är 14 år vid föräldrarnas samtycke, i annat fall 16 år.

16. Rättigheter för personer som tillhör nationella, etniska, språkliga och religiösa minoriteter samt urfolk

Azerbajdzjan har inte ratificerat Europastadgan för minoritetsspråk trots sin utfästelse härom vid inträdet i Europarådet. Inte heller har man antagit en lag om nationella minoriteter.

Armenierna är inte alltid väl sedda bland allmänheten, och många av dem söker dölja sitt ursprung. De kan dock inte anses vara utsatta för systematisk diskriminering av myndigheterna. Vissa trakasserier uppges emellertid förekomma. Även andra minoriteter som kurder, turkar med flera uppges ibland utsättas för orättvis behandling. Arresteringen i februari 2007 av två framträdande företrädare för den talysjiska minoriteten, anklagade för högförräderi, har skapat oro bland talysjerna.

Vapenvägrare, framför allt *Jehovas vittnen*, anklagas inte sällan för att "desertera" och kastas i fängelse. Azerbajdzjan åtog sig i samband med anslutningen till Europarådet att anta en lag om alternativ militärtjänst för samvetsvägrare. Först häromåret påbörjades arbetet på en sådan lag. En medlem av *Jehovas vittnen* dömdes i juli 2006 till sex månaders fängelse villkorligt, ty de militära myndigheterna uppges inte egentligen ha velat fängsla honom utan endast skrämma honom att fullgöra sin militärtjänst...

17. Diskriminering på grund av sexuell läggning eller könsidentitet

Azerisk lagstiftning förbjuder inte någon att leva som HBT-person (homo-, bi- eller transsexuell). Det finns å andra sidan inte något lagstadgat skydd mot diskriminering. Ingen debatt förekommer i samhället om dessa företeelser som i allmänhet betraktas som tabu. Okunnigheten är utbredd, och personer som väljer att öppet visa sin "icke-traditionella läggning" (som är det gängse uttrycket) riskerar att utsättas för trakasserier av omgivningen.

18. Flyktingars rättigheter

I Azerbajdzjan finns det omkring 800 000 internflyktingar som har flytt eller fördrivits från **Nagorno-Karabach** och angränsande områden. Nagorno-Karabach förklarade sig självständigt från Azerbajdzjan 1991 och blev sedan föremål för krig mellan Armenien och Azerbajdzjan. Sedan eldupphöröverenskommelsen 1994 håller Armenien de sju azeriska provinser som omger Nagorno-Karabach ockuperade. Dessa kommer enligt en principöverenskommelse som ännu inte bekräftats att lämnas tillbaka till Azerbajdzjan i utbyte för självstyre för Nagorno-Karabach. Under tiden pågår skärmytslingar utmed eldupphörlinjen. En lösning av konflikten kompliceras av att den armeniska befolkningen i Nagorno-Karabach i en folkomröstning i november 2006 uttalade sitt stöd för en egen grundlag för utbrytarrepubliken som i praktiken skulle göra denna självständig.

Ingen annan nation har så många internflyktingar i förhållande till folkmängden som Azerbajdzjan. Många av dem lever fortfarande under mycket svåra förhållanden, vissa rentav under existensminimum. Det internationella samfundet med UNHCR (FN:s flyktingkommissariat) i spetsen svarar för deras försörjning. Någon betydande hjälp från staten har de inte kunnat räkna med. Dessutom har de ålagts begränsad rörelsefrihet.

UNHCR har under flera års tid hjälpt Azerbajdzjan att bygga upp kapacitet för att handlägga ansökningar om asyl. Sedan januari 2005 finns en "Refugee Status Determination Unit" som införlivats i regeringskansliet. UNHCR har utbildat personalen, betalar 25 procent av lönerna och fungerar fortfarande

som observatör, ibland även som konsult. UNHCR utbildar regelbundet domare, åklagare, poliser och gränsvakter.

De flesta asylsökande, 75 procent, kommer från Tjetjenien men dessas ansökningar prövas överhuvudtaget inte. De får ett skyddsdokument av UNHCR, vilket gör att de kan vistas i Azerbajdzjan. De har dock inte rätt att arbeta, och endast akutsjukvård finns att tillgå för denna grupp. Övriga asylsökande kommer främst från Iran, Irak och Afghanistan.

Sedan 2004 finns ett påbud från presidenten om att internflyktingar och flyktingar i princip har rätt att få bistånd med bostäder och annan social hjälp, men dekretet efterlevs knappast i praktiken.

19. Funktionshindrades rättigheter

Lagen om stöd åt funktionshindrade stadgar om företräde för handikappade att få bostad, subventionerade offentliga transporter samt extra pensionstillskott. I praktiken är dock funktionshindrade i stort sett osynliga i samhället, och de otillräckliga medel som tilldelas utgör ett hinder i strävan att leva upp till lagens föreskrifter.

ÖVRIGT

20. Frivilligorganisationers arbete för mänskliga rättigheter

Såväl nationella som internationella organisationer för mänskliga rättigheter verkar i landet. Alla nationella organisationer är dock inte att betrakta som oberoende. Det finns relativt litet stöd hos allmänheten för dessa organisationer, och man saknar tilltro till möjligheterna att via frivilligorganisationer påverka samhällsutvecklingen.

Lagstiftningen kring organisationernas verksamhet och finansiering är svåröverskådlig och lämnar stort utrymme för tolkningar. Vissa enskilda organisationer förvägras registrering med tekniska orsaker som förevändning. En del aktivister har utsatts för förtalskampanjer och trakasserier. Vissa har misshandlats och utsatts för godtyckliga frihetsberövanden. I juli 2007 utsattes exempelvis den oberoende frivilligorganisationen *Institutet för fred och demokrati* för ägg- och tomatkastning av regeringsvänliga grupper som skrek kränkande tillmälen. Polisen underlät att ingripa mot förövarna.

21. Internationella och svenska insatser på området mänskliga rättigheter

Av stor betydelse är Europarådets övervakning och rådgivning i samband med Azerbajdzjans uppfyllande av villkoren för medlemskap i Europarådet. Europarådets ministerkommitté har tillsatt en särskild övervakningsgrupp för Armenien och Azerbajdzjan för att regelbundet kunna följa den demokratiska utvecklingen i dessa båda länder. Sverige innehade 2006-2007 ordförandeskapet i denna kommitté.

UNHCR fullgör ett angeläget uppdrag till skydd för internflyktingarna från Nagorno-Karabach. Som en del av OSSE:s så kallade ”mänskliga dimension” (program för mänskliga rättigheter med mera) ingår det även i mandatet för

OSSE:s kontor i Baku att arbeta med de mänskliga rättigheterna. UNDP stöder den statliga kommissionen för mänskliga rättigheter, vilken inrättades 1999.

Den handlingsplan för samarbetet mellan Azerbajdzjan och EU som undertecknades den 14 november 2006 innehåller flera prioriterade områden som gäller mänskliga rättigheter. Man har enats om att verka för att

- fördjupa demokratin, bland annat genom att främja fria och rättvisa val
- stärka skyddet av mänskliga rättigheter och grundläggande friheter
- bekämpa korruptionen
- minska fattigdomen.

I den samarbetsstrategi för utvecklingssamarbetet med Södra Kaukasien som antogs av svenska regeringen i januari 2006 för åren 2006-2009 föreskrivs att ”målet med utvecklingssamarbetet i Azerbajdzjan skall vara att skapa förutsättningar för demokratisk samhällsstyrning och att öka respekten för de mänskliga rättigheterna. I detta arbete skall de fattigas perspektiv vara vägledande”. Bland Sidas projekt i Azerbajdzjan märks flera som syftar till utbildning i mänskliga rättigheter, bland annat ett som riktar sig till åklagare. Sidas utvecklingssamarbete med Azerbajdzjan ska fasas ut.